Нам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St, Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXIX. Ч. 205. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. ЧЕТВЕР, 28-го ЖОВТНЯ 1982 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. THURSDAY, OCTOBER 28, 1982 No. 205. VOL. LXXXIX.

ПОШИРЮЄТЬСЯ АКЦІЯ ВІДЗНАЧЕННЯ 6-ОЇ РІЧНИЦІ УГГ

Надія Світлична і Юрій Ференцевич в редакції „Свободи".

Джерзі Сиrі, Н.Дж. — Акція відзначення 6-ої річниці від заснування Української Гельсінкської Групи в Києві, згідно із закликом-проклямацією президента Роналда Реґена з 23-го вересня ц.р., поширюється на більші і менші громади в ЗСА, — інформували Екзекутиву УНСоюзу і редакцію „Свободи" Надія Світлична, працівник Закордонного Представництва УГГ, і Юрій Ференцевич, член Ділового комітету під час відвідин Головної Канцелярії тут у вівторок, 26-го жовтня.

Н. Світлична і Ю.Ференцевич у першій мірі зложили подяку Екзекутиві УНС за негайний і наскрізь прихильний відгук на заклик ними очолюваних груп.

У середу увечері, 27-го жовтня відбулись наради Ділового комітету, на яких обширно обговорено заплановану маніфестацію в Ню Йорку на вівторок, 9-го листопада, день річниці заснування УГГ, що його президент Реґен назначив днем пошанування членів Групи та всіх інших членів українського правозахисного руху.

Громади в Чикаґо, Сан Франсіско, Клівленді, Філядельфії та в інших осередках українського зорганізованого життя є в стадії плянування різних акцій на 9-го листопада, не зважаючи на те, що це є день праці і шкільних зайнять.

Крім УНС і УБС, кілька інших організацій відгукнулись позитивно на заклик ЗП УГГ і Ділового комітету, члени якого закликають громаду до приспішеної підготови з уваги на короткий час.

600 ОСІБ УЧАСНИКАМИ КОНЦЕРТУ У 40-РІЧЧЯ УПА

Ню Йорк, Н.Й.(О.К.).— Тут у великій залі Купер Юніон відбувся в суботу, 23-го жовтня ц.р. урочистий концерт для вшанування 40-річчя УПА, що його влаштував Громадський комітет.

До святочно зібраної громади в числі понад 600 осіб, серед яких були представники українського громадського, церковного і професійного світу з головою СКВУ мґром Іваном Базарком на чолі, промовив коротко голова Громадського комітету ред. Василь Качмар. Він привітав присутніх на залі членів Української Головної Визвольної Ради, а також старшин і вояків УПА. На його заклик присутні повстанням з місць і мовчанкою віддали честь усім загиблим членам УПА.

Учасники свята з великим зацікавленням вислухали доповіді мґра Романа Ільницького, який заторкнув два аспекти з історії УПА, а це міжнародний та внутрішньо-український, що мали безпосередній вплив на виникнення УПА і на її дії. У своєму коротко з'ясованому слові мґр Р.Ільницький підійшов до наміченого собі завдання у зовсім інший, як досі, спосіб, далекий від трафаретних слів, які звичайно чується у святочних словах з тієї нагоди. Тому його міркування знайдуть відгук і продовження у науковому симпозіюмі з приводу 40-річчя УПА, що його Громадський комітет запланував на неділю, 7-го листопада ц.р., в Українському Інституті Америки.

У концертовій частині святкувань присутні заслухали ряд високо-мистецьких виступів, а це чоловічого хору „Прометей" з Філядельфії під диригентурою Михайла Длябоги та у супроводі Ірини Пелех, піяністки Юліяни Осінчук, скрипачки Меланії Купчинської та як завершення концерту, соліста Метрополітальної опери Павла Плішки. Із читанням монтажу поезій Ю. Липи, М.Бажана, П. Филиповича, Є. Маланюка, М. Йогансена і О. Ольжича в опрацюванні Богдана Бойчука виступали відомі актори Лариса Кукрицька і Володимир Лисняк.

Слід відмітити, що і хор, і солісти дібрали свою програму так, що вона складалася майже виключно із творів українських композиторів. Хоча усі точки були виконані на високому мистецькому рівні, публіка з найбільшим ентузіязмом привітала співака П. Плішку, який, достосовуючись до загальної програми, відспівав три пісні українських композиторів. З уваги на святочність цілого вечора усі солісти повздержалися від наддатків. На закінчення присутні відспівали національний гимн.

Мирон Куляс знову кандидує до стейтової леґіслятури в Іллиной

Чикаґо, Ілл. — Мирон Ю. Куляс, відомий український громадський діяч, буде вже втретє кандидувати до стейтової леґіслятури у десятій окрузі стейту Іллиной. Він буде як і попередніми роками кандидатом Демократичної партії у виборах в дні 2-го листопада ц.р.

М.Куляс широко відомий серед української громади Чикаґо, як бувший голова Спілки Української Молоді Америки в Іллиной, а також як постійний організатор театральних вистав і завзятий спортовець.

Свою працю у стейтовій леґіслятурі він використав на те, щоб добитися схвалення закону, що наука української мови в суботніх українських школах може бути зарахована як один із кредитів в американському шкільництві.

Мирон Куляс

В найближчих виборах Куляс підкреслює важливість економічного питання і безробіття. Рівночасно однак запевняє, що буде далі стояти на сторожі прав українців та інших поневолених націй Східньої Европи.

ЗНАЙШЛИ НОВІ ОТРУЇ В ЛІКАХ

Чикаґо, Ілл. — Місцева поліція підтвердила вістки, що там найдено восьму пляшечку Тайленолу посиленої дії, в якій капсульки були змішані із отруєю циянкалія. Пляшечку знайдено на передмістях Чикаґо і тепер її переслано до фабрики, яка виробляє Тайленол, а опісля будуть розглядати її також аґенти ФБІ.

Газета „Чикаґо Сан Таймс" інформує, що у зв'язку із отруєнням поліція розглядає тепер можливість, що злочинцем був хтось із родини одного із отруєних, але досі подробиць ще не виявлено.

Вміжчасі в ЗСА починає поширюватися епідемія випадків наслідування затруєння Тайленолу.

В Колорадо відкрили та підтвердили офіційно, що в пляшечці із пілюлями Анасину посиленої дії була замішана отруя на щурів. Людина, що купила цю пляшечку завважила, що пілюлі були інакше уложені в пляшечці і тому передала їх до перевірки.

Теж в Колорадо знайдено пляшечку Екседрину посиленої дії, пігулки в якій були политі ртутною кислотою.

Виробництво транспортових літаків викликало контроверсію

Вашінґтон. — Шеф штабу армії ген. Едвард Маєр заявив у двох неопублікованих промовах, що армію недостатньо поінформували про рішення Департаменту оборони збільшити потужність військової транспортової авіяції придбанням нових 50 транспортових літаків типу С-5, які є найбільшими літаками в світі.

Декілька осіб, які були присутні на банкеті Асоціяції транспортової авіяції в Сейнт Луїсі 16-го жовтня, сказали, що ген. Маєр заявив, що армія дає велику перевагу запропонованому літакові типу С-17, який тепер випробовують і вдосконалюють на заводах корпорації МекДоннел Даґлас. Корпорація Лакгід будувала літаки типу 77 С-5А, яких тепер вживається, і запропонувала 50 нових літаків, які будуть називатися С-5Б і коштуватимуть згідно з ціною, встановленою в серпні 8,8 більйона долярів. З запасними частинами та іншими видатками військової авіяції загальна ціна виноситиме 10,9 більйона долярів.

В інших своїх виступах ген. Маєр також критикував рішення купити літаки типу С-5Б, але жадна з його промов не була опублікована. Військовий речник сказав, що „це не належить до нашої політики коментувати зауваги, зроблені в особистих зустрічах". Офіційні особи Пентаґону заявили, що літак типу С-17 може приземлюватися на невеликих нерівних летовищах під час воєнних дій, а також долати міжконтинентальні віддалі.

Секретар Оборони Каспар Вайнберґер і його заступник Френк Ц. Каплуччі вибрали літак типу С-5Б, тому що його можуть доставити на декілька років скоріше, ніж літак типу С-17 Кінцеве альтернативне рішення може бути, що закуплять меншу кількість або зовсім не будуть купувати літаків типу С-5Б і типу С-17. Генерал Джеймс Маллінс гає перевагу літакові типу С-17. У своїх особистих листах до інших військовиків писав: „Літак типу С-17 запляннований так, що відповідає вимогам військової транспортової авіяції, і я повністю підтримує його виробництво".

ВІДБУВСЯ 27-ИЙ КРАЙОВИЙ З'ЇЗД УНО

Торонто, Онт. — В днях від 8-го до 11-го жовтня ц.р. в Едмонтоні, Альта, відбувся 27-ий Крайовий ювілейний з'їзд Українського Національного Об'єднання в Канаді, одної з найстарших українських організацій.

У п'ятницю, по полудні, 8-го жовтня в готелі МекДоналд відбулася пресова конференція, в якій взяли участь репортери місцевої англомовної, франкомовної і української преси. Керівником пресової конференції був Ярослав Білак з Торонто.

В суботу, 9-го жовтня, після вислухання звітів уступаючих керівних органів — Президії і Крайової Екзекутиви і уділення абсолюторії, обрано нові керівні органи УНО на нову трирічну каденцію: Крайова Екзекутива і Президія — мґр Михайло Ромах, голова Президії і Крайової Екзекутиви, сенатор Павло Юзик, Оттава, Степанія Савчук, Торонто, д-р Микола Суховерський, Едмонтон; почесні члени Президії; Леонід Філь — попередній голова; мґр Василь Верига, Юрій Карманін і Орест Підзамецький, заступники голови; мґр Євген Мастикаш, секретар; Лев Шахраюк, фінансовий секретар, адв. Роман Костюк, правний дорадник; Ярослав Білак, Ігор Бодуйкевич, Торонто, Юрій Гвоздулич, Вінніпеґ, Іван Чорний, Саскатун, інж. Василь Кунда, Едмонтон, Михайло Лучків, Торонто, Ігор Максимків, Монтреаль, Надія Маланчук, Торонто, Теодор Марунчак, Гамилтон, д-р Мирослав Небелюк, Торонто, Іван Сенчишак, Гамилтон, Микола Сергійчук, Торонто — члени Президії і КЕ УНО; Президія УНО: у склад Президії входять всі подані вище члени Крайової Екзекутиви, а також голови центральних управ братніх організацій, а саме: голова Головної Управи Української Стрілецької Громади — Михайло Шебець; голова Центральної Управи Органіації Українок Канади ім. Ольги Басараб — Софія Проців; голова Крайової Управи Молоді Українського Національного Об'єднання — Уляна Плавущак; голова Крайової Управи Українського Визвольного Фонду — мґр Є.Мастикаш. Головну перевірну комісію обрано в складі: мґр Іван Геврик, Вінніпеґ, голова; Михайло Ребрик, Торонто, заступник голови; Василь Бодуйкевич, Торонто, Микола Ольховий, Гамилтон, Володимир Сукнацький, Торонто, члени; Іван Каптій, Сейнт Боніфас, інж. Анатоль Криворучко, Оттава, заступники членів.

У З'їзді взяло участь 88 делеґатів від філій УНО і братніх організацій, 12 членів Президії і КЕ УНО та 36 гостей з різних місцевостей Канади, та багато гостей з Едмонтону, в якому відбувався З'їзд, бо Едмонтон був містом, в якому в 1932 році постала перша клітина УНО і яке відтак було осідком першої Крайової Екзекутиви.

З нагоди Ювілейного З'їзду, в суботу, 9-го жовтня, відбувся бенкет, в якому взяло участь біля 300 осіб. Між почесними гостями бенкету були: Владика Ніль Саварин; представник Єпископа УГПЦеркви о. протоієрей Дмитро Лучак; представник федерального уряду д-р І. Пол; представник провінційного уряду Альберти міністер Василь Дячук; представник міського уряду Едмонтону Дж. Кевано; вони виголосили також привіти. Почесними гостями ще були: канцлер університету Альберти адв. Петро Саварин з дружиною; Анна Григорович, дружина першого голови КЕ

(Продовження на стор. 3)

В ПОЛЬЩІ СХВАЛЕНО НОВИЙ ЗАКОН ПРО ПРИМУСОВУ ПРАЦЮ

Варшава, Польща. — В середу, 27-го жовтня ц.р., польський парлямент схвалив закон, на підставі якого „суспільні паразити" і „крутії", які не можуть доказати, що мають постійну працю, будуть виконувати примусову працю або їх арештують.

Такий закон пропонували вже декілька разів в останніх 13 роках, але проти нього гостро виступали інтелектуали, деякі політичні діячі і провідники Католицької Церкви. Вони уважали, що впровадження такого закону може вплинути на використовування його для політичних цілей, а то й для особистої пімсти.

Тим разом польський уряд зіґнорував листа єпископату Католицької Церкви з проханням не схвалювати закону тому, що він не є в інтересах суспільства.

Тепер, коли такий закон перейшов у парляменті, це дає урядовим чинникам подвійну зброю проти „Солідарности". В майбутньому страйкуючих робітників зможуть підтягнути під рубрику „крутіїв" або „суспільних паразитів" та висилати на примусові роботи чи до в'язниць. Згідно із законом усі здорові чоловіки у віці 18 до 45 років, які не працюють постійно або не студіюють мусять виказатися перед урядом з чого вони живуть. Якщо їхнє виясненння не буде для урядових чинників задовільне, їх зареєструють на примусові роботи, а кожного, хто не захоче реєструватися можуть на тій підставі ув'язнити, або позбавити мешкання. Подібні закони існують вже в Чехо-Словаччині і в СССР.

Не відомо як схвалення такого закону в Польщі вплине на заповіджений „Солідарністю" страйк на 10-го листопада і 13-го грудня.

Папа хоче розпочати розмови з Китаєм

Рим, Італія. — Папа Іван Павло II 25-го жовтня ц.р. вперше публічно звернувся до уряду Китайської Народної Республіки із закликом відновити безпосередній зв'язок поміж Ватиканом і комуністичним Пекіном.

Ті зв'язки були зірвані ще у 1949 році, коли комуністична партія перебрала владу у Китаї. Заклик Папи в часі його промови у Григоріянському університеті в Римі — це перша спроба голови Католицької Церкви розпочати безпосередні розмови про ситуацію католиків у Китаї, яких у 1949 році було 3,2 мільйони. Хоч Папа вже в березні цього року відправляв окрему Службу Божу в іхньому наміренні, тепер у своїй промові він нав'язав до 400-річчя праці першого єзуїтського священика у Китаї, що заложив там католицьку місію, та ствердив потребу „відновити діялог", який цей перший місіонер розпочав. Папа висловив надію, що усунувши перші перешкоди такий діялог тепер буде можливий.

Після своєї промови Папа посвятив цей день Церкві у комуністичних країнах, прийнявши на окремій авдієнції архиєпископа Польщі Юзефа Ґлемпа. У довгій розмові архиєпископ інформував Папу про ситуацію в Польщі та про це, що там діялог між Католицькою Церквою і урядом тепер зовсім перерваний.

У світі

У ЗАХІДНІЙ НІМЕЧЧИНІ АРЕШТОВАНО 50 американських вояків за торгівлю наркотиками. Розшуки за недозволеними наркотиками поміж членами американських військ стаціонованих в Західній Німеччині тривають вже вісім тижнів і досі знайдено гашиш, маріхуану, ЛСД і амфетаміни вартости 343,000 долярів. З останніми арештами в тюрмі тепер є вже 87 американських вояків, яких обвинувачують за торгівлю наркотиками.

В ПІВНІЧНІЙ ІРЛЯНДІЇ ЗНОВУ ВІДНОВИЛИСЯ акти терору і це з обидвох сторін. ІРА повідомляє, що її члени вбили протестантського старшину, якого захопили у п'ятницю минулого тижня. Раніше скрайні протестантські елементи закололи ножами схопленого католика, а другого застрілили на вулиці.

ПРЕЗИДЕНТ ЧІЛЕ АВҐУСТО ПІНОШЕТ ЗАЯВИВ, що він та його уряд будуть розглядати поодинокі випадки політичних емігрантів, які втекли після 1973 року, коли повалено комуністичний уряд Сальвадора Аєнде Госсенса. Передумовою повороту буде однак визнання існуючого тепер військового уряду Піношета і нової конституції та закинення політичної діяльности.

ПОВСТАНЦІ В ЕЛЬ САЛЬВАДОРІ ГРОЗЯТЬ, ЩО будуть нищити кожне авто, яке наважиться їхати у східні провінції. Це паралізує зовсім рух до тих частин Ель Сальвадору, де від двох тижнів йдуть найсильніші бої поміж групами лівих переконань і військами уряду.

ВІЙСЬКОВИЙ ШТАБ ІРАКУ ПОДАВ, ЩО ЙОГО війська вбили 231 іранця у боях на кордонах тих двох держав, які почалися в неділю , 24-го жовтня. Вістки про ці бої прийшли в 24 години після того, як переговори ісламських організацій у справі перемир'я поміж Іраком і Іраном розбилися. Рівночасно один із дипломатів Іраку в Західній Европі інформує, що його уряд закупив зброю яка може вбити в один час 60,000 до 70,000 людей.

ПЕРЕГОВОРИ ПОМІЖ ЛИВАНОМ І ІЗРАЇЛЕМ мають початися вже того тижня з участю представників ЗСА. Переговори мають визначити умовини для Ізраїля в який спосіб будуть відтягнені його війська з Ливану.

МІНІСТЕР ОБОРОНИ ІЗРАЇЛЯ АРІЄЛЬ Шарон сказав, під час зізнання, що він довідався про вбивства у таборах втікачів в Бейруті щойно 24 години після того, як вони почалися. Зізнання Шарона почули міжнародні журналісти на першій для них відкритій сесії спеціяльної комісії, яка має прослідити чи уряд Ізраїля був співвинним у вбивствах цивільного населення в таборах втікачів у вересні цього року.

ЯК ПОВІДОМЛЯЮТЬ СОВЄТСЬКІ ДЖЕРЕЛА, В середу на московському стадіоні ім. Леніна понад 20 осіб було вбито, а десятки поранено під час паніки, яка виникла після футбольної гри між совєтською і данською футбольними дружинами. Паніка виникла тоді, як наприкінці гри московська дружина „Спартак" забила другого ґоля. Болільники вже розходилися, але, коли почули оплески і вигуки радостил, почали вертатися на свої місця, вони зударилися з іншими глядачами, які сходили з трибун льдом покритими сходами. В суматосі, яка зчинилась, загинуло таке велике число людей.

Д-р ЛЕВ ДОБРЯНСЬКИЙ НАЗНАЧЕНИЙ НА АМБАСАДОРА ЗСА НА БАГАМАХ

Проф. д-р Лев Добрянський

Вашінгтон. — В понеділок увечері, 25-го жовтня ц.р., президент Роналд Реґен іменував проф. д-ра Лева Е.Добрянського амбасадором ЗСА на Багамських островах.

Іменування мусить ще бути потверджене Сенатом, але немає сумніву, що д-р Л. Добрянський заступить Вілляма Шварца, що досі був на тому пості.

Проф. д-р Л.Добрянський є професором економії в університеті Джорджтавн і відомий зі своєї наукової та політичної праці у Вашінгтоні.

Для широкої української громади в ЗСА він добре знаний як довголітній президент Українського Конґресового Комітету Америки та постійний оборонець української справи в урядових колах Вашінгтону, один із ініціяторів Тижня Поневолених Націй, автор ряду праць про Україну в англійській мові. За свою видатну працю отримав у 1964 році Шевченківську грамоту.

Це вперше американець українського роду буде на пості амбасадора ЗСА і це є великим вирізненням не лише для проф. Л. Добрянського особисто, але й для цілої української громади в ЗСА.

Ізраїль залишається в ОН

Ню Йорк, Н. Й. — Тут у вівторок, 27-го жовтня, Генеральна Асамблея ОН відложила обговорення запропонованої Іраном резолюції про виключення Ізраїля з ОН.

Асамблея уникнула конфронтації, коли делеґати проголосували 75 за і 9 проти при 31 стриманому прийняти процедуральну пропозицію Фінляндії припинити дебати над іранською поправкою щодо окремого голосування.

Єгуда З. Блюм, представник Ізраїля заявив, що „сили ірраціональности і беззаконня відкинено. Спроба виключити Ізраїль з ОН була тільки пустою затратою часу".

Іранський делеґат із свого боку сказав, що „змовницькі сили" припинили намагання Ірану виключити Ізраїль. Він додав, що Іран буде продовжувати свої зусилля виключити Ізраїль і закликав до „відродження і моральности Об'єднаних Націй".

В Америці

ПІД ЧАС НЕДІЛЬНОГО МАРАТОНСЬКОГО БІГУ в Ню Йорку не було встановлено нового світового рекорду, але переможні біґуни будуть нагороджені, а Альберто Салязар і Ґрете Вайц отримають солідну нагороду як чемпіони. Фонд нагород в сумі 125,000 долярів буде розподілено поміж 15-ма чільними чоловіками і 12-ма першими жінками. Салязар може дістати 18,000 долярів за свою перемогу третій раз підряд, а за перше місце серед жінок Вайц отримає 14,000 долярів нагороди. Ці високі нагороди, однак, можуть пошкодити спортовцям-аматорам, які бажають затримати цей статус.

КОНФЕРЕНЦІЯ КАТОЛИЦЬКИХ ЄПИСКОПІВ ЗСА опублікувала пастирський лист, в якому стверджується, що ядерна зброя може знищити світ і засуджується застосування цієї зброї як нераціональний та неморальний вчинок. „Ми вважаємо своїм моральним обов'язком заявити, що почати ядерну війну є неоправданим актом з погляду раціональних політичних цілей", — говориться в листі. Цей лист буде обговорюватися на щорічній конференції католицьких єпископів, яка відбудеться у Вашінгтоні наступного місяця і в якій візьмуть участь біля 300 американських єпископів.

ІНСПЕКТОР ТЕЛЕФОНІЧНОЇ КОМПАНІЇ повідомив, що після того, як прямий телефонічний зв'язок з Совєтським Союзом був припинений минулого місяця, тепер потрібно щонайменше чекати тиждень на те, щоб сполучитися з бажаними особами у Совєтському Союзі. Інспектор Браєн Вуд з Американської телефонічно-телеграфічної компанії також заявив, що кількість телефонічних розмов скоротилася з 450 до 200 на день.

БІЛИЙ ДІМ ПОВІДОМИВ, ЩО ПРЕЗИДЕНТ Роналд Реґен плянує відвідати ряд південноамериканських країн наприкінці листопада. За п'ять днів своєї подорожі Президент думає відвідати Бразилію, Колюмбію і Коста Ріку. Речник Білого Дому представив цю подорож як „вираз постійної зацікавлености Президента Латинською Америкою".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 65¢ a month. Change of address — $1.00. Make chek or money orders payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:

"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу 65¢ місячно. За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Американські вибори і ми

Американські поселенці в Америці прийняли американський „спосіб життя" (наприклад: святкування „Дня подяки", висилання маси карток під Різдво, присвоєння собі різних раніше невідомих нам харчів) і всі ми, американські громадяни українського роду, ділимо разом з усіма іншими різнонаціональними співгромадянами країни ті самі радощі і турботи. А все ж у підході до кожних виборів у Америці існує інший критерій для нас, українців, та для громадян інших етнічних груп. І це стосується однаково українців, членів Демократичної як і Республіканської партії.

Сутня різниця у тому, що коли американський неукраїнський загал підходить до кожночасних виборів з погляду соціяльно-економічних проблем, для нас, українців, без уваги на те, чи це демократи чи республіканці, найважливішим критерієм є становище даного кандидата до Совєтського Союзу й до комунізму.

Обидві головні американські партії мають теж свої „крила", і такі демократичні члени Конґресу, як сенатор-демократ Генрі Джексон чи конґресмен Едвард Дервінскі, не різняться у своєму становищі до СССР і до проблеми поярмлених в совєтській імперії народів від таких відомих у світі республіканців, як недавній державний секретар Александер Гейґ чи теперішній — Джордж Шулц. Але є величезна різниця у цьому випадку між становищем Едварда Кеннеді та, наприклад, республіканського колюмніста Віліяма Баклі.

Історичним фактом є, що кілька демократичних президентів Америки записалися в історії України сумними діями. Демократичний президент Вудро Вілсон, який зірвав з доктриною американського ізоляціонізму і приступив до Першої світової війни та був головним промотором розчленування австро-угорської монархії, у своїх 14-ти точках признав право самовизначення, але на практиці, тільки чехам і полякам, а знехтував інші поярмлені народи Сходу Европи. Демократичний президент Джан Кеннеді, який проголосив був бльокаду Куби у так званій ракетній кризі, зобов'язався не валити комуністичного режиму Фіделя Кастра, чим стабілізував центр експорту комуністичної революції. Демократичний президент Линдон Джансон, програв у В'єтнамі вперше війну, що її вела Америка, бо слухав цивільних ліберальних дорадників, які спутали генералам руки, і в наслідку комунізм заволодів цілим колишнім Індо-Китаєм та створилась у Америці психоза страху перед „другим В'єтнамом". А вже найбільшого нещастя накоїли демократичні президенти Френклін Делянс Рузвелт своїм Ялтинським договором і президент Гаррі Трумен, який підписав Потсдамський договір, де поділено світ на сфери впливів Америки і Совєтського Союзу з вирішуванням долі країн і народів, не запитавши їх. І навіть останній демократичний президент Джіммі Картер, який проголосив доктрину тісної сполуки боротьби за людські права з американською закордонною політикою, після підписання у Відні договору про обмеження стратегічної зброї, так званого САЛТ-2, публічно перед фотографами цілувався з Леонідом Брежнєвим і цим понизив гідність американського Президента. Це не значить, що всі республіканські президенти і всі республіканські сенатори й конґресмени ворожі проти Москви і мають зрозуміння для проблеми України й інших поярмлених СССР народів. Знаємо, що „політика визволення", проголошена першим державним секретарем Д. Д. Айзенгавера Джаном Фостером Даллесом, була фразою, яку швидко вкинено до коша. Знаємо, що республіканський президент Джералд Форд скомпромітувався своєю заявою у публічному діялозі з Картером, що „на Сході Европи нема совєтської домінації." Теж не вславились республіканці підібранням Генрі Кіссінджера. Проте Республіканська партія таки прив'язує більше ваги до протисовєтської закордонної політики, і, коли Картер відмовився прийняти Солженіцина, щоб „не дратувати" кремлівських володарів, то Роналд Реґен запросив генерала Петра Григоренка та інших дисидентів на обід і розмовляв з ними про правозахисний рух в Україні та проголосив окремий день для прославлення роковин заснування Української Гельсінкської Групи.

І тому „Свобода", яка проповідує гасло „хай кожний голосує за своєю волею і совістю, але хай іде до виборів", тепер рекомендує знову: придивлятися до кандидатів, як вони ставляться до Москви, і чи вони взагалі знають про існування України та про мінімум її визвольної проблематики. Бо коли завданням українських переселенців в Америці є впливати на політику Америки по лінії інтересів і України і Америки — то треба, щоб у Білому Домі та в обох палатах Конґресу, як теж на становищах губернаторів 50-ти американських стейтів і посадників у американських містах були люди, свідомі стану у Східній Европі і не байдужі до долі поярмленої Москвою України.

ЕКОНОМІЧНА СИТУАЦІЯ В ІЗРАЇЛІ ПОГІРШАЛА сильно від початку війни у Ливані. Вона позначилася сильним зменшенням туристичного руху, посиленою інфляцією і підвищенням податків. У висліді того уряд є тепер змушений обмежити свою програму допомоги безробітним.

Михайло Кучер

КАТАСТРОФА МИНУЛА — ТРИВОГА ЗАЛИШИЛАСЯ

Ранком 24-го жовтня 1929 року горда будівля американського добробуту розвалилася: протягом кількох днів ціни акцій на нюйоркській біржі падали все хутчій. Почалася дика паніка.

Ведучі банкіри Ню Йорку рішили підтримати біржу. Почали купувати акції „Тресту криці" по 250 долярів. Це дещо припинило паніку, але не на довго. Стало ясним, що катастрофи не можна уникнути. 29-го жовтня 1929 року було кинуто на ринок 16 мільйонів акцій; протягом кількох тижнів тридцять мільярдів долярів паперових вартостей зникло. Сума була більша, як цілий державний борг того часу; похитнулася структура американської економіки. Лягла в руїнах легенда про могутність Вол-Стріт. Почалася велика економічна криза. Зменшилися прибутки, прийшло до зменшення заробітної платні службовців, скорочення годин праці робітників.

Фінансова криза перекинулась на Европу. Спроби призидента Гувера заспокоїти публічну опінію не вдалися. Президент проголосив мораторій воєнних боргів і репарацій; це був мудрий дипломатичний крок, але він не поправив становища; реконструктивна Фінансова корпорація для допомоги банкам і бизнесові не виконала свого завдання.

Зимою 1932-33 років почала валитися американська банкова система. 4-го березня 1933 року президент Гувер залишив Білий Дім.

Президент Рузвелт у своїй інавгураційній промові сказав: „Єдине, чого ми маємо боятися, — це почуття страху". Новий президент розвинув бурхливу діяльність, він добився відкриття банків і вивів країну з почуття принизливого страху.

Все таки катастрофа була жахливих розмірів. В 1932 році загальна сума заробітної платні зменшилася до 60 відсотків у порівнянні з 1929 роком. Сума дивидендів була на 57 відсотків менша. В Америці стало 12 мільйонів безробітних. На вулицях з'явилися жебраки. Можна було бачити черги по хліб.

Велика американська економічна криза була частиною всесвітньої катастрофи ринку вільної економіки XIX століття. В наслідок кризи Вол Стріт втратила командне становище, яке мала попередньо. Криза вдарила по престижеві бизнесменів. З банкірів і маклерів, які постраждали, почали сміятися, жартувати або й кепкувати, хоч ще недавно їм заздрили.

Світова криза допомогла Гітлерові прийти до влади; виглядало на те, що капіталізм поховано; однак в ЗСА криза не викликала революції, був щоправда комуністичний марш на Вашінгтон і марш ветеранів Першої світової війни числом 15 тисяч, але демонстрантів розгінало військо.

Економічна криза привела до зросту впливу комуністів серед американської інтеліґенції та в робітничих спілках. У ЗСА прийшло до зміни партії і влади; появився відомий Новий курс — „Ню Діл". За перших сто днів при владі Рузвелт провів через Конгрес незвичайно багато законів. Часто вони були імпровізовані. На Рузвелта гостро нападали заможні американці, які вбачали в цій новій політиці загрозу для Америки на дальшу мету. Але Рузвелт робив своє: він відмовився від золотого стандарту. Г. Гопкінс організував допомогу мільйонам безробітних.

Над Европою тим часом нависли тяжкі хмари. „Новий курс" не міг повернути минулий добробут ЗСА. Нормальне становище в економіці повернулося тільки 1940-41 року, коли індустрія ЗСА почала працювати на війну.

Щоб унеможливити повернення фінансової хвороби двадцятих років, „Новий курс" відділив комерційні банки від операцій на біржі і заборонив неконтрольований випуск акцій підприємств. Уряд виступив в обороні бідних, гарантував мінімальні ціни на ряд продуктів. Соціяльне забезпечення підтримувало безробітних і старих віком людей. Встановлено мінімальну платню, обмежено кількість годин праці.

„Новий курс" дав можливість розвитку професійного руху. Кпіталізм поліпшено і модернізовано. Уряд затримав за собою контролю і владу арбітра на випадок клопотів.

Роки кризи, десятиліття 30-их років, навчили американців головної правди, важливої для майбутнього: доля одиниці пов'язана з рештою населення країни. Поборення кризи викликало півмітичну віру в американський народ. На цю віру звернули увагу політичні і соціяльні рухи того часу.

Криза виявила, що мільйони американців бажають допомогти своєму сусідові, вони повні надії, вони переконалися про спільність долі всіх. Виникла потреба ґарантії, щоб не повторилася велика криза. Це стало обов'язком Уряду. На Уряд таким чином покладено незвичайно тяжкий і відповідальний обов'язок. Влада Уряду незвичайно побільшилася, що врешті також викликало незадоволення, ніби людям відібрано ініціятиву.

Час ішов. Велика криза почала поволі забуватися. ЗСА опинилися у стані непроголошеної війни з Німеччиною. І ось 7-го грудня 1941 року вдарив грім, який поклав кінець вагання — встрянути у війну з Німеччиною чи ні. Атака японців на Перл Гарбор. Відповідати треба було негайно, без парляментарних дебатів.

При кінці Другої світової війни збройні сили ЗСА мали двадцять мільйонів вояків. За Першої світової війни — п'ять мільйонів.

Промисловість працювала повною парою. Уряд не питав про ціну. Запитання було інше — як швидко можете зробити?

Інфляцію 1980-их років ніях не можна вважати економічною катастрофою. Деякі банки мають клопоти. Число безробітних, побільшення цін на їжу — відомі. Затурбовання громадянства зрозуміле. Обвинувачення у всіх клопотах країни партії, що при владі, з Президентом на чолі, — відомий і старий шаблон. Справа в тому, що ЗСА живуть понад стан, на кредит. За такий спосіб життя будуть дорого платити майбутні покоління.

Американець не хоче обмежитися і часто не знає як. Уряди в минулому запевняли, що життя добре і буде ще краще. Будинки в кредит, авта на кредит, діти в коледжах також на позичках. Забезпечення здоровельні старих віком громадян і людей на „велфері" коштують незвичайно дорого. Давати легко, обмежувати значно трудніше. Але все відносне у світі — стандарт незаможности в ЗСА уважається добробутом десь у Азії чи Африці. Наприклад „велфер" у Єгипті — це кварта води денно і мисочка квасолі.

Святослав Караванський

Дружня бесіда

ПИТАННЯ: Чи відповідаєте ви у „Дружній бесіді" на всі листи, що приходять від читачів?

ВІДПОВІДЬ: Як правило, я відповідаю на питання, що їх ставлять читачі у листах. Деякі листи не мають питань до мене, а висловлюють погляди того, що пише до мене, а часом і критику моїх бесід. Я ціную такі листи не менше від інших і цитую їх у своїх відповідях. Такі листи можна і треба цитувати, якщо вони підписані повним ім'ям та прізвищем і у листі подано адресу відправника.

На жаль, цієї загальноприйнятої форми у листуванні деякі кореспонденти не дотримуються. Іншими словами, пишуть листи анонімно. Ні ім'я, ні прізвища, ні адреси автора немає в листі, зате дописувач дає волю своїм емоціям, виливає, як той каже, свою наболілу душу. Я не проти відвертого висловлення думок, тільки відвертість треба доводити до кінця: сказати, хто ти є. Щождо анонімного способу листування, то я вважаю його негідним вільної людини. Що це як не відсутність мужности?

Людина, котра має якийсь погляд чи погляди, не мусить з ними ховатись. Адже ж ми не в Совєтському Союзі, де за погляди переслідують. Коли погляди справедливі і сперті на факти або логічні арґументи, то їх треба висловлювати і боронити навіть тоді, коли вони суперечать поглядам більшости. Якщо ж людина боїться поставити своє ім'я під написами тут, у вільному світі, то як така людина тримала б себе у Совєтському Союзі? Чи не поповнила б вона багатомільйонний загін „нових людей", тобто льояльних совєтських громадян, котрі ходять на вибори і голосують за „бльок комуністів і безпартійних"? На превеликий жаль, „нові люди", що їх так старанно виховують комуністи в СССР, трапляються і тут на вільній волі.

Я не вважаю за можливе відповідати на анонімні листи з принципу, бо тоді я узаконю анонімний діялог, тобто діялог з „котом у мішку". Я маю у своєму архіві два-три листи, що на них з охотою б відгукнувся (хоч вони і критичні), але не роблю цього через те, що листи не підписані і без зворотної адреси.

Найпарадоксальніше у цьому „замаскованому" листуванні те, що до написання анонімок вдаються люди, котрі за власною характеристикою „мають вироблений смак і вміють розрізняти вартісне від безвартісного". Дивно тільки, що вміючи розрізняти вартісне від безвартісного, вони не засвоїли досі елементарної істини, що відвертість, чесність і громадянська мужність — це і є якраз ознаки, які визначають громадянську вартість людини.

Саме цієї громадянської вартости анонімщикам і бракує.

Річниця народження Петра Ніщинського

В цьому році минає 150 років від дня народження українського письменника-перекладача і композитора Петра Ніщинського, літературний псевдонім Байда.

Ніщинський найбільш відомий із музично-драматичної картини, побудованої на підставі другої дії драми Тараса Шевченка „Назар Стодоля", під назвою „Вечорниці".

„Вечорниці" П. Ніщинського — це оригінальна народна опера із рядом мелодій, побудованих на народних піснях. Не бракує опері також мелодій, створених автором, як, наприклад, широковідома і співана пісня „Закувала та сива зозуля" із сольо для тенора „По синьому морю".

П. Ніщинському пощастило в житті бачити лише один раз постановку своєї опери; тоді вивів її аматорський гурток М. Кропивницького, а славну арію тенора „По синьому морю" співав видатний український актор Панас Тобілевич, відомий під прізвищем Саксаганський.

Автор „Вечорниць" змалечку любив музику та співав у церковному хорі. Завдяки своєму співові він мав нагоду побувати довше в Греції, де вивчив грецьку мову та зацікавився стародавньою культурою і мистецтвом.

Пізніше він був учителем грецької мови в школі і робив переклади грецьких драм на українську мову. Дружба із діячами української культури М. Кропивницьким, братами Тобілевичами і П. Скальським провадила його на дорогу музики і театру; під впливом друзів П. Ніщинський і написав музику до другої дії „Назара Стодолі" та назвав свій твір „Вечорниці".

Хоча Ніщинському не вдалося створити більше великих музичних творів (він автор теж сольових пісень), важливість „Вечорниць" для українського хорового мистецтва незвичайно велика, і тому надіємося, що 150 річницю з дня нардження Петра Ніщинського відзначать українські хорові і оперові сили у вільному світі новою постановкою „Вечорниць".

О. Серафин

АНАЛІЗА ПРИХОДІВ І РОЗХОДІВ ЦУКА ЗА 1981 РІК

(Доповідь виголошена на Загальних зборах в Дітройті 25-26 вересня ц. р.)

Наша аналіза приходів і розходів за 1981 рік базується на зіставленнях 32-ох кредитівок — членів ЦУКА. Тому, що наші зіставлення не є одностайні змістом, а то навіть неповні, певні інтерпретації і в деяких випадках доповнення були конечними; не зважаючи на недотягнення, я вважаю, що це збірне зіставлення приходів і витрат, яке є перед вами, є задовільним зображенням наших оборотів минулого року.

Свою аналізу я поділив на чотири частини, а саме: приходи, розходи, чистий дохід, дивіденда.

Загальні приходи

Наші брутто-приходи у висоті майже 20 мільйонів долярів були 57 відсотків з відсотків від позичок, 42 відсотків з відсотків від інвестицій і 1 відсоток з інших джерел. У порівнянні із 1980 роком брутто-приходи піднеслися на 37 відсотків, приходи із позичок - на 18 відсотків, приходи з інвестицій на 78 відсотків.

У 1981 році маємо велику зміну джерел приходів — зменшення приходів від позичок (в 1980 році вони становили дві третини всіх приходів) і великий ріст приходів з інвестицій.

Американські федеральні кредитівки піднесли своє брутто-приходи в 1981 році в порівнянні з 1980 роком лише на 25.2 відсотка. Їхні приходи з позичок становили дві третини всіх приходів, — ідентична ситуація до нашої у 1980 році.

Як працювали наші гроші в 1981 році? Щоб відповісти на це питання, застосуймо формулу прибутковости (gross yield ratio), тобто відношення брутто всіх приходів до пересічної суми активів.

Це відношення вказує на спроможність фінансової установи заплатити потрібні видатки, збільшити резерви і бути конкуренційною на грошовому ринку, тобто виплатити атрактивну дивіденду.

Прибутковість наших кредитівок в 1981 році — в порівнянні з попереднім роком — багато покращала, бо ми збільшили її з 9.33 відсотка до 11.11 відсотка; одначе наша прибутковість була нижча від прибутковости американських федеральних кредитівок, яка виносила 12.2 відсотка. Прибутковість наших позичок у 1981 році виносила 10.64 відсотка, а інвестицій 12.87 відсотка. Прибутковість позичок американських федеральних кредитівок була 12.6 відсотка, а інвестицій 13.3 відсотка.

Розходи/витрати

Наші витрати в 1981 році виносили 3,691,000 долярів або 18.7 відсотка всіх брутто-приходів. Усі витрати за минулий рік були 530.000 долярів або 16.8 відсотка більші від попереднього року, одначе відсотково до приходів вони впали на 3.2 відсотка(в 1980 році вони виносили 22.0 відсотка брутто - приходів); вищі видатки безумовно віддзеркалюють інфляцію і ріст наших кредитівок.

Усі категорії наших витрат збільшилися за виїмком двох: кошт контролі й відсотки за позичені гроші. Кошт контролі залишився майже той самий. Кошт позичених грошей впав відповідно з позиченими сумами, тобто ми менше позичали.

Найбільше піднеслися грошово платні й пільги працівників; витрати, пов'язані з веденням бюр; кошти дотацій (реклями й різне). Одначе відсотково до брутто приходів витрати впали в 1981 році, за виїмком реклями і різного. Рекляма піднеслася на 0.1 відсотка,

(Продовження на ст. 3)

ПАКІСТАНСЬКА ПОЛІЦІЯ ПОВІДОМИЛА, ЩО В невеликому провінціяльному місті Кветта викрито велику кількість зброї та боєприпасів совєтського виробництва. Зброя і боєприпаси були сховані в подвір'ї, у пивниці одного з будинків.

А. Гладилович

СЬОМИЙ З'ЇЗД ДРОГОБИЧАН

Не забудь, не забудь
Юних днів, днів весни —
Путь життя, темну путь
Проясняють вони...

Іван Франко

Періодичні земляцькі з'їзди дрогобичан, поселених на північно-американському континенті, стали для них свого роду традицією; кожний їхній з'їзд поєднує корисне з приємним — серйозні заняття з розвагами.

Сьомий з'їзд, що відбувся 18 і 19-го вересня ц. р. на оселі Українського Братського Союзу „Верховина" в Ґлен-Спей, був у загальному подібний до попередніх. Його програма була багата й різноманітна: офіційна частина з'їзду, бенкет, вокально-музична програма, церковна відправа, показ діяпозитивів, виставка картин, спільна фотографія тощо.

У з'їзді взяли участь близько ста осіб — 92 зареєстровані учасники й кілька гостей не-дрогобичан.

Відзначення п'ятдесятих роковин смерти Біласа і Данилишина

З'їзд різнився від попередніх тим, що на ньому дрогобичани відзначили п'ятдесяті роковини геройської смерти двох славних земляків, молодих націоналістів-бойовиків з Трускавця, Василя Біласа й Дмитра Данилишина. Їхню пам'ять ушановано на з'їзді тричі — на бенкеті, на музично-вокальному вечорі й у церкві.

На бенкеті гарно, з чуттям прочитала Ольга Осередчук зворушливий спогад сестри сл. п. Василя Біласа Марії Білас-Гошуляк під заголовком „Нас виховувала мати", і Микола Курчак — уривок з „Нарису історії ОУН" Петра Мірчука з описом польського суду над Біласом і Данилишином та їхньої смерти на шибениці у Львові 23-го грудня 1932 року; їхнє читання зробило глибоке враження на присутніх. Всі знову, як п'ятдесят років тому, переживали страшні хвилини суду над вірними синами України й смерть, яка потрясла найширші народні маси в Західній Україні й на еміграції.

Пам'яті Біласа й Данилишина була присвячена також перша частина вокально-музичної програми — сольоспів, переплітаний деклямацією, у виконанні нових еміґрантів з України — колишньої артистки Чернівецької театру Евеліни Белюць і її акомпаньятора, піяніста -композитора Леоніда Вербицького. Співачка-декляматорка глибоко відчула й передала слухачам любов юнаків Біласа й Данилишина до України.

Завершенням відзначення пам'яті героїв була заупокійна Служба Божа й Панахида за обох і за всіх дрогобичан у тутешній прегарній церкві св. Володимира, збудованій у стилі наших карпатських церков. Богослужбу відправив адміністратор церкви о. Юліян Осадца. Покликуючися на Христові слова, він підкреслив, що нема більшої любові від тієї, яку виявили Білас й Данилишин, бо вони віддали своє життя за друзів.

Звітування, наради і вибір нового проводу

З'їзд відкрив у суботу пополудні голова Центрального комітету Дрогобиччини інж. Володимир Осередчук, цитуючи Франкові слова з поеми „Нове життя": „О, краю мій, Підгір'я ти прекрасне..."

Після спільної молитви він відчитав довгий список дрогобичан, що померли в діяспорі від П'ятого з'їзду дрогобичан у 1978 році. Це були 24 особи, між ними активний член Центрального комітету Дрогобиччини й редактор дрогобицького збірника д-р Василь (Верган) Вергун. Присутні вшанували їхню пам'ять однохвилинною мовчанкою.

На пропозицію голови вибрано президію з'їзду в такому складі: голова мґр Володимир Яців, заступник голови — мґр Адольф Гладилович, секретарка Ніна Куйдич. Почесні члени — голова Комісії реґіональних дослідів і публікацій НТШ д-р Василь Лев, головний редактор збірника „Дрогобиччина — земля Івана Франка" д-р Лука Луців, і гість з Буенос-Айресу колишній спортсмен-футболіст, артист-співак колишнього „Підкарпатського театру" в Дрогобичі Роман Сасик.

Голова президії мґр В. Яців вміло керував з'їздом, дбаючи про те, щоб він відбувався ділово й у спокійній дружній атмосфері.

Про працю Центрального комітету, який вибрано на П'ятому з'їзді в 1978 році, звітували: голова інж. В. Осередчук, секретар М. Курчак і скарбник Роман Микита. З їхніх звітів присутні довідалися, між іншим, що Комітет мав десять засідань, вислав понад двісті листів, займався продажем другого тому дрогобицького збірника (перший том уже розпроданий) і що готівка в касі становить суму 3,136 дол.

На внесення голови Контрольної комісії інж. Богдана Соболти з'їзд надав Комітетові абсолюторію. Крім того, на з'їзді вручено інж. В. Осередчукові Грамоту признання за його „жертвенну працю впродовж двадцяти років як голови Центрального комітету Дрогобиччини, за вклад праці у видання двох томів реґіонального збірника 'Дрогобиччина — земля Івана Франка' й за видатну корисну громадську працю для українського народу.

З'їзд вибрав новий Центральний комітет Дрогобиччини в такому складі: голова — інж. В. Осередчук, перший заступник голови — Степан Гавриш, другий заступник голови — Михайло Івасівка, секретар — М. Курчак, скарбник — Р. Микита, члени управи — Теофіл Дякун, Роман Іванницький і Микола Кунцьо. Головою Контрольної комісії вибрано мґр В. Яціва, а членами — Василя Захарію й інж. Богдана Соболту.

В дискусії звернено увагу на невеселий факт, що число учасників дрогобицьких з'їздів постійно спадає, бо вони старіються, чимало їх хворіє й умирає, а молоде покоління цими з'їздами мало цікавиться. Щоб зарадити цьому лихові, рішено, що на наступний з'їзд всі мають приїхати зі своїми дітьми і внуками. З'їзд постановив також збирати матеріяли про Дрогобиччину для третього тому збірника.

В резолюції, що її ухвалив з'їзд, він привітав Патріярха

(Закінгення на стор. 4)

ЗАКЛИК

до нашого національно свідомого громадянсва

Визвольна боротьба, започаткована в роках Першої світової війни і продовжувана в Другій світовій війні, залишила нам світлу історичну спадщину з тих часів, бо в тих часах наше патріотичне вояцтво зі зброєю в руках в дуже тяжких умовах політичних і дуже тяжких боях не словами, але жертвенними боями з'ясовувало світові суть і ціль нашої визвольної боротьби.

З подиву гідним завзяттям і посвятою труду і власної крови та навіть і життя, наші вояки завзятими боями з окупантами наших земель, старалися переконати архітектів політичного правопорядку в світі, що український нарід не хоче бути вічним рабом у неволі і тому визвольною боротьбою рішився розбити тяжкі кайдани вікового поневолення і є рішений свою боротьбу вести аж до перемоги, яка лише тоді буде повною перемогою, коли нарід наш здобуде собі вільну, самостійну і ні від кого незалежну державу.

У листопаді, який є місяцем зриву українського народу до боротьби за волю, наша свідома громада у вільному світі, святочними академіями вшановує той вояцький чин, яким вояки наші скинули з народу ярмо неволі і сповістили це йому вивішенням нашого державного прапору на вежі ратуші нашого княжого города Львова. Досвідком дня 1-го листопада 1918 року на частині наших прадідних земель розвішені на мурах у місті оголошення Національної Ради сповістили нашому народові, що він стає господарем на своїй землі.

Пригадуючи ті часи і святкуючи Листопадове Свято Зриву нашого народу до боротьби за свою волю не можемо не брати до уваги того, що світлу історію нашої визвольної боротьби нам написало наше вояцтво своєю кров'ю, бо воно в важких боях ту історію творило і передало грядучим поколінням як цінну спадщину, якою кожний нарід здобуває собі в сучасному світі право на свою державність.

Крім світлих сторінок історії нашої визвольної боротьби, які з тих часів залишились, визвольна боротьба залишила нам у спадщині також і наших воєнних інвалідів, долею яких повинен опікуватися нарід, бо у всіх тих народах, які борються за своє визволення, обов'язок опікуватися воєнними інвалідами є першим начальним обов'язком, бо не гідним волі є той нарід, який не розуміє того свого найважливішого обов'язку.

В повені численних установ і організацій, котрі тут у вільному світі звертаються до громадянства за датками на покриття коштів ведення своєї праці, Суспільна Служба Комбатантів, на яку діючі в ЗСА Комбатантські Організації наложили обов'язок опіки над інвалідами нашої визвольної боротьби, не могла зібрати таких фондів, які потрібні на постійні допомоги інвалідам, бо в евиденції Суспільної Служби Комбатантів є ще тепер понад 120 осіб, які потребують допомоги, і тому Суспільна Служба Комбатантів допомагає інвалідам в міру своїх фінансових можливостей, і старається, щоб бодай раз на рік дати кождому інвалідові Національний Листопадовий Дар, щоби інваліди знали, що ідеї визвольної боротьби є невмирущі і будуть жити в народі так довго, аж поки наш нарід не здобуде собі самостійної держави. Тоді, може, легше буде інвалідам нашим зносити той біль, який донині не вгаває у наслідок поранень.

На зібрання фондів на Національний Листопадовий Дар українським воєнним інвалідам Визвольної боротьби, Суспільна Служба Комбатантів переводе в місяці листопаді традиційну Листопадову Збірку, яку цим прохаємо і закликаємо все свідоме українське громадянстчо та всі діючі в громадянстві організації і установи сповнити свій почесний національний обов'язок і обдарувати наших інвалідів Визвольної боротьби щирим даром.

Цього року участь в збірковій акції візьме, як минулого року, наша Пластова молодь, бо Пласт на рідних землях був прикладом для загалу в тій національній праці, а Листопадова Збірка в Україні мала тоді не лише завдання зібрати на допомогу інвалідам, але вона була також поважним засобом загально-національного виховання, багато доказів чого ми мали у визвольній боротьбі.

Зробім і тут акцію переведення Листопадової Збірки засобом національного виховання нашого загалу. Щедрими датками на Національний дар українським воєнним інвалідам Визвольної боротьби докажім свою національну зрілість і розуміння потреби плекати комбатантські традиції у народі для грядучих поколінь. Пам'ятаймо, що наша еміграція в ЗСА збудувала інвалідам нашим колись інвалідський дім у Львові та складала щирі датки їм на допомогу. Дорівняймося бодай і ми їм і докажем ділом, а не пустим словом, що ми свідомістю своєю стоїмо на рівні інших державних народів і визвольною боротьбою та плеканням традицій цієї визвольної боротьби заслужили собі місце серед вільних держав для нашої вільної самостійної держави.

Пам'ятаймо, що найкраще вшануємо Листопадовий Зрив народу до волі своїм датком,зложеним в Листопадовій Збірці на національний листопадовий дар українським воєнним інвалідам Визвольної боротьби.

Датки на допомогу нашим інвалідам можна відтягти від податків при складані податкового зізнання, бо за надіслані до Суспільної Служби Комбатантів датки канцелярія ССК висилає посвідки одержання датку. Дрібніші суми датків, зложені на листи, також можна зараховувати до загальних сум датків, що на податковому зізнанні подається. Датки проситься складати або збірщикам на збіркові листи, або пересилати безпосередньо до Канцелярії Суспільної Служби Комбатантів на таку адресу:

Social Service of Ukrainian War Veterans
1321 West Lindley Ave., Philadelphia, Pa 19141.

Іван Данківський
Голова Управи

Е. Левицький
Секретар канцелярії

Відбувся 27-ий...

(Закінчення зі стор. 1)

УНО в Канаді св. п. Олекси Григоровича; Іван Новосад президент Централі Комітету Українців Канади; голови центральних управ УНО і братніх організацій, представники крайових і місцевих українських організацій. Господарем бенкету був Я. Білак.

Головну промову в часі бенкету виголосив Микола Плавюк, голова Проводу Українських Націоналістів.

В неділю, 10-го жовтня, в залі філії УНО відбувся панель, в якому доповіді виголосили: д-р Зиновій Книш, Торонто, на тему: „50 років діяльности УНО в Канаді", адв. Любомир Маркевич, Едмонтон, на тему: „Перспективи українців у Канаді на майбутнє"; Надія Світлична, ЗСА, на тему: „Правозахисний рух в Україні, його засади і перспективи". Модератором панелю був мгр В. Верига.

В неділю, перед полуднем, делегати і гості З'їзду взяли участь у Службах Божих в українських церквах Едмонтону. Місцевий відділ УСГ при співпраці відділу ОУК влаштували спільний обід у залі філії УНО для делегатів і гостей З'їзду.

В неділю увечері відбувся концерт в театральній залі університету Альберти. В програмі концерту вперше була виконана музична кантата „Завойовник прерій", слова Яра Славутича, музика Сергія Яременка. Кантату виконали сполучені едмонтонські хори „Дніпро", „Мережі" і „Каштани", соліст — бас Леонід Скірко й едмонтонська симфонічна оркестра під батутою маестра Володимира Колесника. Симфонічна оркестра виконала твір „Українська симфонія". Доповідь виголосив д-р Микола Суховерський.

В концерті ще виступали: танцювальна група МУНО під керівництвом Варвари Островерхи, вокальний ансамбль „Мережі", керівник Марія Дитиняк (вона також диригент хору „Дніпро"). Три сольові арії виконав соліст Л. Скірко при акомпаньяменті Галини Яровенко.

В понеділок вранці окремі наради відбули голови центральних управ братніх організацій із своїми представниками-делегатами, а опісля відбулися спільні наради новообраної Президії і Крайової Екзекутиви з делегатами З'їзду.

З'їздом УНО проводила обрана делегатами Президія в складі: д-р Микола Суховерський, голова, Всеволод Піньковський і о. митрофорний протоієрей Микола Малюжинський, секретарі. Почесними членами Президії З'їзду були голови центральних управ і братських організацій: Л. Філь, голова Президії і КЕ УНО, С. Проців, голова ЦУ ОУК, М. Шебець, голова ГУ УСГ, мгр Є. Мастикаш, голова КУ УВФ і голова КУ МУНО, У.Плавущак.

Аналіза...

(Продовження зі стор. 2)

різне на 0.2 відсотка.

Витрати американських федеральних кредитівок були 33 відсотки від бруттоприходів, — менші від попереднього року у відношенні до приходів 4.3 відсотка; подібна ситуація була в американських кредитівках, за вилятком реклями і різного, які відсотково до брутто приходів не піднеслися.

Видатки американських кредитівок піднеслися за 1981 рік лише на 11.1 відсотка в порівнянні з попереднім роком. Їхні витрати у відношенні до активів були 4 відсотки в порівнянні з нашими, які були 2.1 відсотка.

Важливіші витрати українських кредитівок порівнюються з витратами американських кредитівок так:

Платні наших працівників є наполовину менші від американських. У деяких українських менших кредитівках працівники працюють даром. Також наша обслуга є на нижчому рівні.

Бюрові видатки є в нас також наполовину менші. Загальною причиною є наше економічне ведення бюра і до певної міри наш консерватизм.

Витрати на професійні обслуги, які є четвертиною американських, віддзеркалюють наш професіоналізм у веденні кредитівки і характер нашого членства. Тут криється також наше слабе заінтересування користями з різних обслуг, якими користуються американські кредитівки.

Наше „різне" є наполовину менше головно тому, що списуємо менше залеглих позичок.

Чистий дохід

По виплаченні всіх витрат нашим кредитівкам залишилося 16,043.000 долярів. Тут знову постає питання: чи цей прихід є задовільний, чи міг би бути більший?

Застосуємо т. зв. net yield ratio, тобто ділимо чистий дохід на пересічну суму активів. Це відношення вказує на фінансову спроможність виплатити дивіденду конкуренційної висоти і встановити відповідні резерви.

За 1981 рік net yield ratio наших кредитівок виносить 7.77 відсотка, а за 1980 рік воно виносило 7.22 відсотка. Подібної статистики американських федеральних кредитівок не маю.Щоб порівняти нас з американськими кредитівками, я взяв відношення чистих приходів до активів з кінцем 1981 року: наше відношення є 8.4 відсотка, а американських кредитівок 8.1 відсотка; це вказує, що продуктивність наших кредитівок перевищує американські завдяки нашим нижчим витратам.

Ця економічна господарка вможливила нашим кредитівкам виплатити конкуренційну дивіденду. Наша дивіденда у відношенні до пересічних вкладів і інших ощадностей виносила у 1981 році 8.75 відсотка в порівнянні до 7.23 відсотка в 1980 році.

Дивіденда американських кредитівок виносила 6.76 відсотка в 1981 році і 6.65 відсотка в 1980 році. В порівнянні з кінцевими активами 1981 року наша дивіденда становила 7.5 відсотка в порівнянні з 7.2 відсотками американських федеральних кредитівок.

Закінчення

Підсумовуючи аналізу приходів і витрат українських кредитівок ЗСА,можна сказати,що:

Наші позички і інвестиції працювали на нижчих відсотках,ніж гроші американських кредитівок. Наші витрати були дуже ощадні в цьому самому порівнянні; чистий прихід, однаєче, був задовільний завдяки нижчим витратам, що уможливило нам виплатити конкуренційну дивіденду.

Беручи під увагу специфічне середовище, в якому ми діємо, наша аналіза виказує, що українські кредитівки в загальному піднесли свій економічний потенціял в 1981 році і зблизилися до його повного використання.

Зустріч Союзу Українських Філателістів і Нумізматиків

Зустріч Союзу Українських Філателістів і Нумізматиків відбулась на оселі „Верховина" в Глен Спей, Н.Й., в днях 25-26-го вересня ц.р.

Понад 40 учасників зустрічі мали нагоду почути доповідь, оглянути виставку філателістичних експонатів, дискутувати про різні філателістичні проблеми та набути потрібні їм філателістичні матеріяли.

В суботу перед полуднем, після укладення експонатів на виставку, відбулась доповідь із прозірками на тему грошових марок України, яку виголосив П. Співак.

По полудні проходили панелі. Перший — „Як розпізнавати надруки тризуба" — з участю І. Булата, д-ра Д. Річіо та Я. Ткачука, дав нагоду присутнім обговорити різні фальсифікати українських марок із надруками тризуба. Другий панель — „Як виставляти філателістичні матеріяли" з участю А. Сольчаника, В. Цапара та М. Шулевського розглядав підготову збірок на філателістичні виставки. Порушено там питання — що треба подавати в описі філателістичного матеріялу, як повинні презентуватись поодинокі сторінки збірки та що не повинно виставлятися.

Третій панель з участю Я. Ткачука, д-ра Ю. Слюсарчука, В. Забіяки та В. Цапара порушив проблеми, які існують з зв'язку із виданням журналу „Український Філателіст", редактором якого є Я. Ткачук. Підкреслено брак статтей до журналу та потребу допомоги в редагуванні українських матеріялів. Крім „Українського Філателіста", Союз видає для своїх членів „Вісник" із інформаціями про справи Союзу, який використовується теж для поміщування поштових авкцій, якими проводить В. Забіяка.

У суботу ввечері відбулася спільна вечеря, яку відкрив голова Союзу д-р Ю. Слюсарчук, проводив якою В. Цапар. Під час вечері проголошено нагороди за експонати на виставці. Промовляв теж голова Союзу Українських Філателістів Австрії ред. Б. Ямінський. Він підкреслив, що на святкування 300-ліття облоги Відня, підготовляється особливі офіційні штемплі, марку, філателістичну виставку та пропам'ятну книгу. Союз старається, де тільки можливо, відмітити ролю козаків та Ю. Кульчицького під час цієї облоги.

Після вечері продовжувалась поштова авкція Союзу з особистою участю, якою проводив В. Забіяка з допомогою В. Цапара та Ю. Павлічка. Авкція пройшла успішно.

Під час зустрічі присутні мали нагоду дискутувати на різні теми української філателії та порушувати проблеми експертизацій українських марок, які виринають з огляду на велике поширення фальсифікатів.

Нагороди за виставлені односторінкові експонати признано в п'яти групах. В групі І-ій „Найцікавіша коверта" першу нагороду одержав д-р Д. Річіо за „1792 Карпатська Україна", другу — Л. Гугель за „Коверта за 40 шагів з Малин, Україна", третю — д-р В. Кліш за „Крик розпуки з часів Великого Голоду", а відзначення одержав М. Шулевський за „З України до Басарабії".

У групі 2-ій — „Найцікавіша марка", першу нагороду одержав В. Цапар за „Штемпель місцевости Лісько на польській марці", другу теж В. Цапар за „Надрук тризуба на марці Романова", третю — В. Фесак за „Надрук Одеса І на 25 марковому бльоці" та відзначення М. Шулевський за „Західня Україна - 5-маркова стрічка".

В групі 3-ій „Найцікавіший банкнот або облігація" першу нагороду одержав д-р Ю. Слюсарчук за „Відміни банкноту вартости 50 карбованців із Брацлава", другу П.Співак за „Маркові гроші України", третю В. Цапар за „Банкнот вартости 1000 карбованців з українським козаком" та відзначення—д-р Ю.Слюсарчук за „Фальсифікат банкноту вартости 20 гривень із Могилева.

В групі 4-ій „Найцікавіша приватна марка, коверта або банкнот" першу нагороду одержав С. Горват за „Фальсифікати Веселки марок Карпатської України", другу М. Шулевський за „Марки добровольчого Українського Легіону", третю С. Гарват за „Фальсифікати Карпатської України на коверті" та відзначення В. Цапар за „Олімпійські Ігрища 1952 р. з відсутністю України".

В групі 5-ій „Найцікавіша пропам'ятна коверта" першу, другу та третю нагороду одержав Р. Мазяк за „Поштово вживана коверта Карпатської України", „Австрійська коверта летунської пошти Відень-Львів" та „Західня Україна 50 сотиків реєстраційний аркуш". Відзначення в цій групі признано Н. Когутові за „Різдвяні марки Гат Рівер із 1978 року, присвячені Патрі

(Закінчення на стор. 4)

ВИСТУПАЛА ІНДИВІДУАЛЬНО

У дописі Володимира Фіциловича „Лунає пісня у Гантері" („Свобода" ч. 90, з четверга, 7-го жовтня ц.р.) про піаністку Ірену Пелех автор згадав, що вона акомпаньювала співачці Лярисі Магун-Гурин. Натомість, як повідомила редакцію І. Пелех, вона грала на фортепіяні твори Равеля, Ревуцького, Косенка, Лисенка і Ліста. — Ред.

Відзначують 60-річчя подружжя

Стефанія і д-р Роман Смуки.

Відомий громадський і союзовий діяч, правник по професії, д-р Роман Смук з Чикаго і його дружина Степанія святкують сьогодні 60-річчя свого подружжя. Д-р Смук, якому 84 роки, кілька років тому заснував фундацію в пам'ять свого сина, св. п. інж. Романа Смука, мол., з якої уділяється стипендії і датки визначним українцям. Екзекутива УНСоюзу і в-во „Свобода" долучуються до побажань з цієї нагоди шановним ювілятам.

Сьомий...

(Продовження зі стор. 2)

Дмитро Данилишин (зліва) і Василь Білас

Йосифа Сліпого та український народ на рідних землях і в діяспорі.

Бенкет

Господарем бенкету був член новообраного Центрального комітету С. Гавриш. Дотепний і красномовний, він добре справлявся з цим нелегким завданням. За головним столом сиділи парох оселі о. Ю. Осадца й дрогобичани : д-р Л. Луців, мґр В. Яців, голова Фонду Катедр Українознавства при Гарвардському університеті мґр Степан Хемич, гість з далекого Міннеаполісу Лука Дешамп, інж. В. Осередчук, Р. Сасик і колишній діяч „Просвіти" на Дрогобиччині мґр Іван Скочиляс.

Привіти на бенкеті від наших двох братніх союзів склали уродженці Дрогобиччини — головний організатор Українського Народного Союзу С. Гавриш і представник Українського Братського Союзу, заступник головного секретаря, науковець-лісівник д-р Мирослав Чаповський.

Музично-вокальна програма і забава

Після виступу, присвяченого пам'яті Біласа й Данилишина, артистка Ліна Белюць майстерно відіграла дві ролі в одній особі — Михайла й Анни з п'єси Івана Франка „Украдене щастя", заспівала його „Ой ти дівчино, з горіха зерня" (музика Кос-Анатольського) і кілька пісень, що їх скомпонував її акомпаньятор на цьому вечорі Л. Вербицький. Прощаючися з дрогобичанами, вона повідомила їх, що незабаром появиться платівка з українськими творами цього композитора. Включення виступу Е. Белюць і Л. Вербицького до програми з'їзду було доказом, що дрогобичани в діяспорі живуть не тільки спогадами про минуле, але цікавляться і сучасною Україною та її мистецтвом.

На забаві увечорі першого дня з'їзду грала оркестра „Звуки України" під керівництвом гітариста-віртуоза інж. В. Осередчука. Бадьорі мелодійні звуки оркестри й українських пісень, що їх співала в її супроводі дружина диригента Ольга, надавали танцювальній забаві дрогобичан в екзилі особливого чару.

Сучасний Дрогобич на екрані і виставка картин дрогобичанина

На з'їзді повторено дещо з того, що було на попередньому з'їзді дрогобичан на „Союзівці" в 1980 році, — показ кольорових діяпозитивів з видами сучасного Дрогобича й виставку картин артиста-маляра Остапа Берегуляка.

Присутні з великим зацікавленням дивилися на рідне місто на екрані, пригадуючи собі дорогі місця, яких вони вже так давно не бачили, і дивувалися змінам, які там за цей час настали. Крім Дрогобича вони там побачили на екрані й інші місця батьківщини — Закарпатську Україну з її столицею Ужгородом, зелені Карпати, якими колись мандрували, йдучи на стрілецькі могили на Маківці й Ключі, містечко Комарне біля Львова тощо.

Оглядаючи на виставці картин мистця барвисті виконані з прецизійною докладністю краєвиди, дрогобичани почували в серці гордість за свого земляка, уродженця Добрівлян, Остапа Берегуляка. Він любив малювати ще з дитинства, але аж тут, на американській землі, дістав змогу розвинути повністю свій талант; маляр бере активну участь у мистецькому житті Пенсильванії, часто влаштовує виставки своїх картин і одержав уже за них чимало нагород.

Загальне враження

На з'їзді всі себе почували як одна велика родина. Учасники його роз'їжджалися вдоволені, що мали змогу зустрітися зі своїми земляками, колишніми товаришами й знайомими. Вони раділи, що без більших труднощів пощастило вибрати земляцький провід, який має всі дані для того, щоб виконати два найважливіші завдання: зібрати додаткові матеріяли про Дрогобиччину й подбати, щоб на наступний з'їзд приїхали не тільки колишні мешканці Дрогобиччини, але й їхня молодь. Щоб могти виконати ці завдання, провід мусить мати якнайбільшу підтримку від усіх дрогобичан.

КОНҐРЕСМЕН МекҐРЕТ З УКРАЇНЦЯМИ

Під час відкриття передвиборчої кампанії в головній кварті́рі конґресмена МекҐрета (посередині) стоять (зліва): Володимир і Надя Юрківи та Надя Юрків

Ню Йорк, Н.Й.—Українська громада повіту Нассо підтримує кандидата на перевибори з 5-ої округи конґресмена Рея МекҐрета, який багаторазово виступав на користь українців тут і за кордоном.

цьких країн і України, активно підтримував українців у цьих країн і України, активно підтримував українців у їхніх зусиллях за звільнення переслідуваних у Совєтському Союзі українських нескорених, —заявила Надя Юрків, нюйоркський представник організації Американці за Права Людини в Україні.

Конґресмен завжди голосував за збереження допомоги у рамках соціяльного забезпечення і виступав проти зменшення програми медікер. МекҐрет вніс законопроект суворішого закону проти злочинців, і голосував за зменшення податків на протязі трьох років на 25 відсотків.

За цю його продуктивну й корисну як для української спільноти, так і для населення цієї округи діяльність, українці підтримали його кандидатуру від консервативного крила Республіканської партії у виборах в 1980 році, що закінчилася його перемогою в Конґресі. Н. Юрків сказала, що конґресмен повністю виправдав довір'я своїх виборців два року тому і „тому заслужив на нашу підтримку тепер і у майбутньому".

Зустріч...

(Закінчення зі стор. 3)

ярхові Йосифові Сліпому".

Найкращим односторінковим експонатом визнано „1792 Карпатська Україна" д-ра Д. Річіо.

Із-поміж позаконкурсових збірок нагороду „ґренд прі" одержала збірка „Математично-природничі науки та техніка з українськими пов'язаннями" А. Сольчаника.

Присутні мали нагоду голосувати за найбільш популярний експонат і ним вибрали збірку „Студію підписів експертів" В. Палієнка.

Цей успішний з'їзд філателістів закінчився у неділю по полудні спільним знімком.

З нагоди зустрічі Союз видав пропам'ятну поштівку та коверту з кашетом, відмічуючи 65-ліття надруків тризуба.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ІВАН КОРОТАШ, член УНС Відд. 67-го Т-ва „Зап. Січ" в Ансонії, Конн., помер 4-го жовтня 1982 року на 62-му році життя. Нар. 1921 року в Ансонії, Конн. Членом УНС став 1939 року. Залишив у смутку дружину Сецилію, дві сестри Меланію і Марію, брата Степана, племінників і племінниць. Похорон відбувся 7-го жовтня 1982 року на цвинтарі свв. Петра і Павла в Дербах, Конн.

Вічна Йому Пам'ять!
Володимир Пепюк, секр.

ВАСИЛЬ ТРУФИН, член і секретар 266-го Відд. УНС ім. Івана Франка в Амстердамі, Н. Й., помер 4-го жовтня 1982 р. на 87-му році життя. Нар. 1895 року в селі Вижниця, Буковина, Україна. Членом УНС став 1934 року. Залишив у смутку дочки Ольгу Челюшняк, і Софію Консідайн, 6 внуків і 3-ох правнуків, також ближчу і дальшу родину в Україні. Похорон відбувся 6-го жовтня 1982 року на цвинтарі св. Миколая в Амстердамі, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!
Володимир Варшона, секр.

МАРІЯ КУНІЙ, член УНС Відд. 195-го в Піксkіллі, Н.Й., померла 4-го жовтня 1982 року на 98-му році життя. Нар. 14-го вересня 1884 року в Зах. Україні. Членом УНС стала 1915 року. Залишила в смутку Иосифа, Івана, Едді, Дональда, Михайла, Маріяну Конклін і Дороті Рещук. Похорон відбувся 6-го жовтня 1982 року на цвинтарі в Пікскіллі, Н.Й.

Вічна Її Пам'ять!
Секретар.